

Det
fælleskommunale
sundhedssekretariat
HOVEDSTADEN

Inspirationsmateriale

Januar 2017

Fælleskommunale udviklingsområder på sundhedsområdet

Beskrivelse af de udviklingsområder, der er nævnt i
KKR-mål for sundhed, 2017.

*Kommuner eller grupper af kommuner kan vælge at arbejde med
udviklingsområderne ved siden af KKR-mål for sundhed.*

Sundere livsstil for borgere med psykiske lidelser

Udsatte borgere med psykiske lidelser lever i gennemsnit mellem femten og tyve år kortere end befolkningen som helhed. Det er en ulighed, som kommunerne i KKR-Hovedstaden sammen kan sætte fokus på.

Omkring 60 pct. af forskellen i levetid mellem borgere med psykiske lidelser og resten af befolkningen skyldes sygdomme som hjerte-kar-lidelser, diabetes, kræft, infektion mv.

Det hænger bl.a. sammen med borgernes livsstil, idet de har mere usunde kostvaner, ryger mere, drikker mere alkohol og er mindre fysisk aktive end resten af befolkningen. Livsstilsfaktorerne kan yderligere forværres af komplikationer og bivirkninger ved nogle lægemidler.

At ændre livsstil kan være uoverskueligt – ikke mindst hvis man også har en psykisk lidelse at kæmpe med. Men undersøgelser viser, at borgere med psykiske lidelser er mindst lige så motiverede for at ændre livsstil som befolkningen generelt. Der er flere eksempler på, at det lykkes, og at det bidrager til en styrket livskvalitet hos borgeren.

Personalet på bosteder, støttekontaktpersoner, mentorer mv. har en vigtig opgave i at støtte borgeren i livsstilsændringer. De har umiddelbart en anden kerneopgave end at fremme borgernes sundhed, men fysisk sundhed kan også være middel til at nå andre mål som fx trivsel og recovery.

Hvis vi skal reducere de enorme forskelle i levetid, er det nødvendigt, at alle faggrupper ser sundhed som et fælles ansvar.

I dag findes en række gode projekter, som har gjort en forskel for de borgere og det personale, som har deltaget. Evidensen er dog fortsat spinkel.

Vi kan i forpligtende fællesskaber arbejde mere systematisk med sund livsstil hos borgere med psykiske lidelser.

Vi tror på, at fælles handling og opmærksomhed i hele eller dele af KKR-Hovedstaden kan skubbe på udviklingen i de enkelte kommuner. Vi ønsker at skabe en større bevidsthed om livsstilen hos borgere med psykiske lidelser, både blandt borgerne selv og hos de forskellige faggrupper, som er del af borgerens hverdagsliv.

Udviklingsområde: Fysisk sundhed hos borgere med psykiske lidelser

- Kommunerne i de enkelte planlægningsområder kan afprøve forskellige metoder, herunder fx fælles kompetenceudviklingsforløb, til fremme af den fysiske sundhed hos borgere med psykiske lidelser. Det skal understøtte det fælles ansvar mellem borgeren selv og de forskellige faggrupper, som indgår i borgerens liv, fx gennem fælles skolebænk, peer-to-peer initiativer mv.

Det faglige indhold i projekterne kan fastlægges lokalt mellem kommunerne i de enkelte planlægningsområder. Såfremt flere grupper af kommuner vælger at arbejde med området, bør der være opmærksomhed på læring og koordinering på tværs.

Bedre styring af rusmiddelbehandlingen

Rusmiddelbehandling er for nogle borgere en forudsætning for et liv med mindre sygdom. Kommunerne ønsker de kommende år at styre mod mere kvalitet for pengene – til gavn for de borgere, som har brug for behandlingen og for deres pårørende.

For en del af kommunernes borgere er rusmiddelbehandling en forudsætning for et liv med mindre sygdom. Rusmiddelbehandling kan også have betydning for tilknytningen til arbejdsmarkedet og for muligheden for at være selvforsørgende, ligesom der for mange er store familiemæssige konsekvenser af et skadeligt og afhængigt forbrug af rusmidler.

Rusmiddelbehandling har størst effekt, når den tilbydes sammen med andre ydelser, så der bliver tale om en helhedsorienteret indsats. Det har kommunerne gode forudsætninger for. Det kræver et tæt samarbejde mellem rusmiddelbehandlingen og andre relevante kommunale områder.

Kommunerne har organiseret sig forskelligt. Mens nogle kommuner selv har behandlingstilbud, køber andre kommuner behandlingen hos kommunale, private eller regionale udbydere.

Det er en fælles og løbende udfordring for kommunerne at udvikle og styre kvaliteten i rusmiddelbehandlingen. Borgernes frie valg betyder, at mange modtager rusmiddelbehandling et andet sted end der, hvor de bor. Dette understreger behovet for, at kommunerne samarbejder.

Kommunerne kan i fællesskab danne et grundlag for bedre styring af rusmiddelbehandlingen.

Vi kan eksempelvis definere fælles mål, krav til kvalitet og opfølgning, som kan stilles til kommunerne samt private og regionale leverandører. Ved enighed om krav, vil kommunerne fremstå som stærkere rekviranter og samarbejdspartnere overfor de, som leverer behandlingen.

Udviklingsområde: Bedre styring på rusmiddelområdet

- Kommunerne kan afdække hvordan borgernes behov og kommunernes tilrettelæggelse af rusmiddelbehandlingen spiller sammen, herunder hvordan der skabes sammenhæng til øvrige kommunale indsatser.
- Kommunerne kan opstille fælles succeskriterier og mål for behandlingen, som vi sammen kan stille til leverandørerne og os selv.

Arbejdet bør foregå i samarbejde mellem social- og sundhedsområdet i KKR-regi og inddrage relevante parter som fx forskningscentre, styrelser og kommuner med særlige kompetencer på området.

Udviklingsområdet kan understøtte to af regeringens 10 mål for social mobilitet, nemlig større effekt af hhv. stofmisbrugs- og alkoholbehandlingen.

Optimering af indsatsen for borgere med dobbeltdiagnoser

Borgere med et skadeligt og afhængigt forbrug af rusmidler har ofte også psykiske problemstillinger. For borgere med alkoholafhængighed gælder det op imod hver anden, mens det for borgere med stofafhængighed gælder for tre ud af fire.

Borgere, som på samme tid er afhængige af rusmidler og har en psykisk lidelse (doppeltdiagnose), oplever ofte store sociale og sundhedsmæssige konsekvenser. Mange mister kontakten til arbejdsmarked eller uddannelse, ligesom at relationen til familie eller netværk kan være vanskelig.

Det er afgørende, at psykiske problemstillinger opdages tidligt. Det gør det muligt at tage højde for problemerne i rusmiddelbehandlingen, så borgeren kan komme sig bedst muligt.

Når rusmiddelbehandlingen målrettes den enkelte borgers livssituation og personlighedsstruktur, kan der opnås en bedre og mere håndbar effekt af behandlingen.

Ligeledes vil en tidlig og sikker opsporing af tegn på psykiske lidelser danne et mere solidt grundlag for samarbejdet med hospitalspsykiatrien og/eller praktiserende læge om borgerens videre behandling. Vi vil således som kommuner stå stærkere i dialogen om den bedst mulige løsning for den enkelte borger.

Rusmiddelbehandling og psykiatrisk behandling vil i mange tilfælde skulle gå hånd i hånd, og der er i regi af KKR-Hovedstaden i 2016 afholdt en konference og udarbejdet et inspirationskatalog om emnet¹.

Samtidig understøtter sundhedsaftalen for 2015-2018, at borgerne ikke falder mellem to stole, når de har brug for rusmiddelbehandling i kommunalt regi og psykiatrisk behandling i regionalt regi.

Kommunerne kan optimere indsatsen til mennesker med dobbeltdiagnoser ved at screene systematisk for psykiske lidelser i rusmiddelbehandlingen. Samtidig kan vi fastholde fokus på øget integreret behandling i den næste sundhedsaftale.

Systematisk basisscreening kan være et skridt i retning af, at kommunerne i hovedstadsregionen også samarbejder om at skabe mere evidensbaseret viden om behandlingsmetoder til borgere med dobbeltdiagnoser.

Udviklingsområde: Doppeltdiagnoser

- Kommunerne kan sikre, at alle borgere, der påbegynder rusmiddelbehandling, systematisk bliver basisscreenet for psykiske lidelser. Der kan udarbejdes en liste over screeningsmetoder, som har vist sig virksomme i kommunal sammenhæng. Resultaterne af basisscreeningen bør anvendes aktivt, når rusmiddelbehandlingen planlægges og gennemføres.

Udviklingsområdet understøtter to af regeringens 10 mål for social mobilitet, nemlig større effekt af hhv. stofmisbrugs- og alkoholbehandlingen.

¹ <http://www.rammeaftale-h.dk/news/konference-om-tilbud-til-borgere-med-doppeltdiagnoser/>.